

EDİRNE TİCARET BORSASI
ÖRF, ADET VE TEAMÜLLERİ
(1968-1992)

Onay Makamı: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Onay Tarihi: 27/12/2005

Onay Sayısı: 2005/206

1. 27.09.1968 Tarihli Karar

Karar Türü: Meclis Kararı	Karar Tarihi: 27.09.1968
Karar No: 10	Madde No: 11

Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü'nün 21/09/1968 tarih ve 18255 sayılı çuval daraları hakkındaki yazıları okunarak görüşüldü.

Borsamız örf, adet ve teamüllerine göre müstahsilden tüccara intikal eden muamelelerde emtia daima paket yapıp yeni kırmızı, mavi kolanlı büyük kenevir çuvallara konulduğu göz önüne alınarak beher çuval için 1300 gram dara kabul edildiği, bu usul Borsamızca tatbik edilen örf, adet ve teamül haline gelmiş bir keyfiyettir.

Bu cari usulün değiştirilmesine şimdilik imkân görülmediğinden Yüksek Ticaret Bakanlığına bu hususta bilgi verilmesine,

Oy birliğiyle karar verildi.

2. 06.06.1970 Tarihli Karar

Karar Türü: Meclis Kararı	Karar Tarihi: 06.06.1970
Karar No: 9	Madde No: 5

- 1- Kotasyonumuza dahil maddeler Merkez Borsası, Deri ve yapak ile süpürge teli satış şubelerinde hazır bulunan tüccara teşhir edilmek suretiyle aleniyet prensibine uygun talebe mebni, satış memuru vasıtasıyla arttırmaya tabi kılınmak şartıyla satışı yapılır.
- 2- Merkez Borsada alım satımı açık arttırma ile yapılan hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ile diğer çeşitli maddeler numune esasına göre muamele görürler. Deri, keçi kılı, yapak, yün ve süpürge telinin tamamı teşhir edilmek suretiyle açık arttırma ile satılır.
- 3- Hububat, yağlı tohumlar, bakliyatda kullanılan her nevi çuvalın darası (bir buçuk kilo olarak hesaplanır). Yapak, keçi kılı ve yünün çuval darası tartılmak suretiyle yekûn kilodan dara olarak düşülür. Demet halinde satışı arz edilen ve muhtelif nesnelerle bağlantısı yapılan süpürge telinden genel olarak %3 "Yüzde üç" bağlantısı darası düşülür.
- 4- Açık arttırma suretiyle satışı yapılan muamelelerde tediye malın teslimi anında yapılır.
- 5- Satıcı malını alıcının deposuna teslim etmeye mecburdur.
- 6- Satıcı tarafından malın tahmil ve tahliyesi bizzat yapılmıyorsa, hamaliye ücreti rayiç bedel üzerinden satıcı tarafından ödenir.
- 7- Borsada alım ve satımı yapılan ve tescil edilen malların teslimi en geç ertesi gün Borsa satış saatine kadar yapılır.
- 8- Borsada satışı yapılan ve numunesi Borsada muhafaza edilip diğeri alıcıya teslim edilen bir malın her ne suretle olursa olsun alıcı tarafından numuneye uymadığı gerekçesiyle fiyatından ve kilosundan indirim yapılamaz. İhtilaflar anında Borsaya bildirilir; ihtilaf Borsa yetkili personeline neticeye bağlanır, numunesine uymayan malı tüccar alıp almamakta serbesttir.
- 9- Borsada alım satımı tescil edilen bir malın tasdikli tarifeye göre Borsa rüsumu, Borsa adına satış fişiyle ve alım satım beyannamesinde gösterdiği miktar üzerinden alıcıya emaneten ödenir.
- 10- Borsa rüsumlarını Borsa adına emaneten alıkoyan alıcı firma (Borsa üyesi), bu rüsumları müteakip ayın son gününe kadar Borsa kasasına makbuz mukabili ödemek mecburiyetindedir. Ödenmediği takdirde %50 cezalı olarak Borçlu üyeden tahsil olunur.
- 11- Günlük Borsa satışlarına başlanmadan önce müstahsil tarafından satışa arz edilmek üzere getirilen numuneler bazı alıcı firmalar adına peşinen kayıt ettirilmesi talep ediliyorsa, alıcı firma (Borsa Üyesi) tarafından kabul olunduğuna dair numunesiyle birlikte bir muvafakatnamenin Borsaya verilmesi zorunludur.
- 12- Borsanın faaliyet sınırları içinde ve Belediye sınırları dışında olan mahallerde Borsaya kayıtlı üye tacirlerce yapılan alım ve satımlarda, mal tüccarın deposunda, vasıtasında veya mahallinde anlaşmak suretiyle alınmış olsun, bu muameleden Borsa rüsumu Borsada muamele görmüş gibi tahsil edilir; bu alım satımın ertesi gün Borsa satış saatine kadar beyanname ile beyanı şarttır.
- 13- Belediye hudutları dışında fakat Borsanın çalışma bölgesi içindeki alım-satımlarda, başka bir borsanın faaliyet hudutları içindeki bir firmaya satış yapılmadıkça, bu alım satımın Borsa hudutları içinde tekamül ettirildiğine karar verilerek tescili Borsamızca yapılır ve rüsumları alıcı veya satıcıdan tahsil edilir.

Ekseriyetle karar verildi.

3. 06.04.1972 Tarihli Karar

Karar Türü: Meclis Kararı	Karar Tarihi: 06.04.1972
Karar No: 5	Madde No: 3

Türkiye Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin 23/02/1972 tarih ve 213/04898 sayılı yazılarına istinaden Yönetim Kurulumuzun 14 Mart 1972 tarih ve 17/4 sayılı kararı ile kotasyonumuza dahil bir kısım maddelerin rutubet derecelerinin muafiyeti yeniden aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- a) Hububata ait emtiadan %14
- b) Yağlı tohumlara ait emtiadan %10
- c) Her nevi çeltikten %16
- d) Süpürge telinden %15

Ancak, beher maddenin rutubet dereceleri yukarıda belirtilen miktarı aştığında, mubayaacısı tarafından malın satın alınıp alınmaması karşılıklı anlaşmaya bağlıdır.

Duyurunun buna göre kabul ve tasdikine,

Oybirliği ile karar verildi.

4. 26.11.1982 Tarihli Karar

Karar Türü: Meclis Kararı	Karar Tarihi: 26.11.1982
Karar No: 22	Madde No: 4

Ticaret Borsası, Vekiller Heyetinin 01/06/1924 tarih ve 163/1455 sayılı kararıyla kurulmuş ve 5590 sayılı kanunun mer'i yete konulduğu 08/03/1950 tarihinden bu yana 3/13070 sayılı tüzüğü uyarınca uygulanan Örf ve Adetleri Kanunumuzun bazı maddelerini tadil eden 2567 sayılı kanunun yürürlüğe konulması ile aynı kanunun 34. maddesinin (f) bendi uyarınca Borsamızda mevcut örf ve adetler yeniden gözden geçirilerek aşağıda tadat olunduğu üzere alım ve satımları ile iştigal edenlerin bilgisine sunulmak üzere ilanen tebliğine; Bakanlığımızın onayından geçmiş bulunan kotasyon listelerine göre:

1- SATIŞLAR

a) Merkez Borsasında ve kurulacak şubelerindeki tesislerde; Hububat sınıfına dahil maddeler (buğday, arpa, çavdar, yulaf, mısır, süpürge tohumu, kızılca, kuş yemi, darı, çeltik ve pirinç); Yağlı tohumlar sınıfına dahil maddeler (ayçiçeği, fasulye, bakla, nohut, bezelye); Bakliyat sınıfına dahil maddeler (mercimek, fasulye, bakla, nohut, bezelye); Kuruyemiş sınıfına dahil maddeler (kabak çekirdeği, ceviz, badem); soğan, patates, sarımsak gibi yumrulu emtia ve çeşitleri.

b) Süpürge teli şubesinde; süpürge teli.

c) Deri ve Yapak şubesinde; hayvan mahsulleri ve çeşitleri (keçi kılı, bacak yapağı, yapak, yün, hayvan derisi ve her türlü deriler).

Yukarıda belirtilen maddeler, numunesi kese kağıdına konularak ve satış memuru vasıtasıyla tabloya dökülmek suretiyle salonda mevcut alıcı tüccara teşhir olunarak numune usulüne göre satılır. Süpürge teli, atlı araba ve traktör römorkları ile kamyon veya kamyonetlere konulmak suretiyle tümünün teşhir olunması ile satış memurunca yapılır. Keçi kılı, bacak yapağı, yapak, yün ve her nevi derilerin tümünün teşhir edilmesi suretiyle satış memurunca yapılır. Kurulu bulunan tesislerimizde kotasyonumuza dahil emtiaların salondaki satışları satış memurlarınca açık arttırma ve aleniyet prensipleri içinde yapılır.

2- DARALAR

a) Hububatta vasıtalarla ve dökme olarak getirilen ve alıcı tüccara teslim olunan malın kilosundan fire payı olarak %2 kg fire düşülür.

b) Kotasyona dahil hububat, yağlı tohumlar, bakliyat, yün, yapak, bacak yapağı, keçi kılı vesair emtianın çuvalı teslimlerinde kolanlı büyük boy çuvalardan 1,5 kg, keten ve naylon çuvalardan ise ½ kg dara hesap edilerek genel toplamdan düşülür.

c) Süpürge teli satışlarında, telin demet halinde çeşitli nesnelerle bağlantısı sebebiyle %3 kg'lık bağlantı darası düşülür.

3- SATIŞ ARZ EDİLEN EMTİANIN BEDELİNİN ÖDENMESİ

a) Salon satışlarında, satılan emtia alıcı tüccarın deposuna teslim edildikten sonra bedelin brüt miktarından kanuni kesintiler yapılır ve kalan net miktar satıcıya aynı gün ödenir.

b) Mübayaacı tüccar, mal karşılığı meblağı öderken satıcıdan Borsa ücretini Borsamız adına tahsis etmek mecburiyetindedir (miktarı Bakanlığın onayladığı tarifeye göredir).

c) Mübayaacı tüccar, günlük alımlarını kanunda belirtilen hükme göre 24 saat içinde Borsaya numunesine uygun bordro ile tescil ettirmek mecburiyetindedir.

d) Mübayaacı tüccar, satıcıdan stopaj yaptığı Borsa ücretini müteakip ayın son iş günü sonuna kadar Borsaya ödemekle mükelleftir. Süresinde ödenmeyen Borsa ücretleri %50 cezalı olarak tahsil olunur; makbul mazeret halleri Borsa Meclisinin takdirine bırakılır.

4- MALIN TESLİMİ

a) Satıcı, sattığı malı alıcı tüccarın deposuna teslim etmek mecburiyetindedir. Tahliye bizzat satıcı tarafından yapılmıyorsa bu işlem tüccar tarafından yapılır ve rayice göre hamaliye kesilir. Mal, aynı gün gün batımına kadar, fevkalade hallerde ertesi gün Borsanın açılış saatine kadar Borsaya haber verilmek şartıyla teslim edilebilir.

b) Malın tesliminde alıcı tüccar, numuneye uymadığı gerekçesiyle kilosundan indirim yapamaz, üreticiden kesinti yapamaz. Ancak Borsa tarafından malın numuneye uymadığı tespit edilirse tüccar malı almamakta serbesttir; bu durumda satıcı için gerekli cezai uygulamalara gidilir.

5- NUMUNE ALINMASI VE SATIŞ İÇİN KAYDIN YAPTIRILMASI

a) Numunesini kayıt ettirecek satıcı, malını doğrudan istediği tüccar adına kayıt ettiremez; olağanüstü hallerde dahi Borsanın kabul edebileceği bir muvafakatnamenin tüccar tarafından verilmesi gerekir. Borsa bu teklifi kabul edip etmemekte serbesttir.

b) Borsamız faaliyet alanı olan il hudutları içinde (ilçe Borsalarının çalışma alanları hariç) yapılan alım satımların, alıcı tüccar tarafından Borsamız ilgili servisine süresi içinde tescil ettirilmesi ve tarife göre ücretinin ödenmesi gerekir.

c) Süpürge teli kaydı ilgili şubede bizzat mal sahibi tarafından yapılır; satılan mal aynı şartlarla alıcı tüccarın deposuna teslim edilir. Teslim, taraf kabul olmayan araç sahibi kiracı tarafından yapılamaz.

d) Satılan malın bedeli, satış veya tescil fişinde gösterilen adı-soyadı yazılı şahsa verilir; sonradan doğan ihtilaflarda Borsa mesuliyet kabul etmez, usulsüzlük yaratanlar hakkında kanuni cezai müeyyideler uygulanır.

e) Atlı araba ile yapılan satışlarda arabanın behemehal at ile çekilmesi mecburidir; atı olmayan araba satış mahalline kabul edilmez, satıcı malını atsız arabaya yükleyemez.

f) Süpürge alıcıları, satışa arz edilen maldan aldıkları numuneleri satış yapıldıktan sonra aynı arabaya koymak zorundadır.

Yukarıda tadat olunan ve 5 maddeden oluşan Borsamız Örf ve Adetlerinin mahalli gazeteler vasıtasıyla ve birer gün olmak üzere ilanen tebliğine, ilan masraflarının muhasebece ödenmesine ve örf ve adetlerimizin örf ve adetler defterine işlenmesine,

Oybirliği ile karar verildi.

5. 19.09.1985 Tarihli Karar

Karar Türü: Meclis Kararı	Karar Tarihi: 19.09.1985
Karar No: 27	Madde No: 2

Ticaret Borsası, Vekiller heyetinin 01/06/1924 tarih ve 163/1455 sayılı kararıyla kurulmuş ve 5590 sayılı kanunun mer'iyete konulduğu 08/03/1950 tarihinden bu yana 3/13070 sayılı tüzüğü uyarınca uygulanan Örf ve Adetleri Kanunumuzun bazı maddelerini tadil eden 2567 sayılı kanunun yürürlüğe konulması ile aynı kanunun 34.maddesi (f) Bendi uyarınca Borsamızda mevcut örf ve adetler yeniden gözden geçirilerek aşağıdaki tadat olunan alım ve satımları ile iştiğal edenlerin bilgilerine sunulmak üzere ilanen tebliğine, ilan masraflarının muhasebece ödenmesine ve örf ve adetlerimizin örf ve adetler defterine işlenmesine,

BORSAMIZ ÖRF ve ADETLERİNİN 2.NCİ MADDESİNİN YENİ ŞEKLİ

2- DARALAR

- Hububatta, vasıtalar ile dökme olarak satışa arz edilen ve alıcı tüccara teslim olunan malın kilosundan fire payı olarak %02 kg fire düşülür.
- Kotasyonumuza dahil hububat, yağlı tohumlar, bakliyat, kabak çekirdeği, yün, yapak, bacak yapağı, keçi kılı vesair emtiaların çuvalı teslimlerinde, kolanlı büyük boy çuvalardan dara olarak 1,5 kg, keten ve naylon çuvalardan ise 1/4 kg dara hesap edilerek umumi yekünden düşülür. (Küsurat halinde 1/4 kg'lar yarım ve tam kg'na iblâ edilir.)
- Süpürge teli satışlarında satışa arz edilen süpürge teli demetlerinin süpürge sapları ile bağlanması halinde %3 kg tel veya diğer maddelerle bağlanması halinde %2 kg bağlantısı darası umumi yekünden düşülür.

Oybirliği ile karar verildi.

6. 13.02.1988 Tarihli Karar

Karar Türü: Meclis Kararı	Karar Tarihi: 13.02.1988
Karar No: 06	Madde No: 24

Canlı Hayvan Şubemizde yapılmakta olan alım-satımlarda teslim-tesellüm ve tediye yönünden tarafların yükümlülüklerine açıklık getirecek, doğabilecek muhtemel anlaşmazlıkların çözümüne esas olacak örf-adet teamüllerinin belirlenmesi ayrıntılı olarak müzakere olundu.

Bu konu ile ilgili olarak daha önceki toplantılarda yapılan değerlendirmeler, Canlı Hayvan Şubemizin yaklaşık dört yıllık çalışmaları ve vicdani sorumluluk duygusu esas alınarak belirlenen ve aşağıda yer alan örf-adet ve teamül kararının 5590 sayılı kanunun 34. maddesinin (f) fıkrası gereğince yürürlüğe konmasına, Borsamız örf-adet teamüllerine ilave olunacak maddenin mahalli gazetelerde ve Canlı Hayvan Şubemizde ilan olunmasına,

CANLI HAYVAN ALIM-SATIMLARINDA TESLİM-TESELLÜM VE TEDİYE (Madde 6)

Canlı hayvan alım-satımlarında hayvanlar, tartıya girinceye kadar satıcıya, tartıdan çıkınca alıcıya aittir. Tartıdan çıkan hayvanın teslim ve tesellümü yapılmış sayılır.

Ancak, Canlı Hayvan Şubemizde satışı yapılan ve aynı gün Belediye Mezbahasında kesilen hayvanların kesim sonunda görevli Veteriner Hekim tarafından yapılan muayenesi neticesinde;

- Kanunen tamamının imhasını gerektiren salgın hastalıklar sebebiyle imha olunan hayvanlara ait alım-satım akitleri iptal olunur.
- Şarta tabi olarak yenmesine karar verilen (örnek: kavurma) hayvanla ilgili olarak alıcısı tarafından satıcısına tutarın %40'ı üzerinden ödeme yapılır. Bu oran günümüz şartlarına göre değiştirilebilir.
- Kısmen imhası gereken etlerde, imha edilmesi kayıt şartı ile değeri muamele bedelinden mahsup edilir.

Belediye Mezbahasında kesimin uzaması sebebiyle kesimi ertesi güne sarkan hayvanlara, Borsa ahırında bekletilmesi kayıt şartı ile aynı hükümler uygulanır.

Oybirliği ile karar verildi.

7. 13.02.1992 Tarihli Karar

Karar Türü: Meclis Kararı	Karar Tarihi: 13.02.1992
Karar No: 101	Madde No: 362

Edirne Belediye Meclisinin 12/12/1991 gün ve 326 sayılı yazısı Yönetim Kurulumuzca Meclisimize havale olunduğundan konu incelendi.

Edirne Ticaret Borsası ile Belediye Başkanlığı arasında hizmetin daha verimli ve sağlıklı yürütülmesi, Belediye Veterinerliği ve Canlı Hayvan Şubesinin üretici ve esnafla olan ilişkilerinde doğabilecek muhtemel sorunları çözümlmek amacıyla 01/08/1989 tarihinde yürürlüğe konan çalışma protokolünün 16. maddesi gereği yürürlükten kalktığı ve bu tarihten itibaren Edirne Mezbahasında yapılan tüm işlemlerde Belediyenin, 05/12/1991 tarih ve 91/5051 sayılı encümen kararı ile muhatap olarak kasap esnafını kabul ettiği; canlı hayvan şubemizde satışı yapıp aynı gün Belediye Mezbahasında kesilen hayvanların kesim sonunda yapılan muayenesinde:

- a) Salgın hastalık nedeniyle hayvanın tamamının imha olunması,
- b) Şarta tabi olarak yenmesi,
- c) Kısmen imhası,

gibi durumlarda düzenlenen raporların kasap esnafı adına düzenlendiği, dolayısıyla "canlı hayvan alım satımlarında teslim-tesellüm, tediye" ile ilgili olarak Meclisimizin 13/02/1988 gün ve 06-24 sayılı kararı ile yürürlüğe konan örf-adet teamül kararımızın uygulama şansının kalmadığı dikkate alınarak, söz konusu örf-adet teamül kararımızın yürürlükten kaldırılmasına, konunun mahalli gazetelerde ilanla ilgililere duyurulmasına,

Canlı hayvan alım-satımlarında bundan böyle Türkiye Odalar Borsalar Birliğince yürürlüğe konan örf-adet teamül kararlarına göre işlem yapılmasına,

Oybirliği ile karar verildi.